

ΣΤΕ 1768/2017 [Αναιτιολόγητη εντοπισμένη τροποποίηση ρυμοτομικού σχεδίου]

Περίληψη

-Στην απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Χαϊδαρίου, με την οποία κινήθηκε η διαδικασία της επίμαχης εντοπισμένης τροποποίησης, δεν παρατίθενται οποιαδήποτε στοιχεία από τα οποία να προκύπτει η αναγκαιότητα, της ρύθμισης. Πράγματι, στην απόφαση αυτή δεν εξειδικεύεται, ούτε καν σε γενικές γραμμές, το αντικείμενο της κοινωφελούς δραστηριότητας στην οποία αποσκοπεί ή τροποποίηση του σχεδίου, με βάση στοιχεία προγραμματισμού του δήμου και στα πλαίσια της ιεράρχησης των αναγκών και των οικονομικών του πόρων. Εξάλλου, και στην εισήγηση του Τμηματάρχη Υ.Δ. της Διεύθυνσης Δυτικού Τομέα της Νομαρχίας Αθηνών προς το Σ.Χ.Ο.Π. Δυτικού Τομέα, την οποία υιοθέτησε το όργανο αυτό, αναφέρεται απλώς ότι κρίνεται αναγκαία η ανέγερση Κέντρου Εκπαίδευσης Ενηλίκων για κοινωνικούς και πολιτιστικούς λόγους, Περαιτέρω, ούτε στις παραπάνω πράξεις ούτε στα λοιπά στοιχεία του φακέλου παρατίθενται οι λόγοι για τους οποίους δεν επαρκούν οι υπάρχουσες κτιριακές υποδομές του Δήμου για την υλοποίηση των προγραμμάτων δια βίου κατάρτισης και δια βίου εκπαίδευσης ενηλίκων που αφορούν τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων, με το περιεχόμενο που είχαν τα εν λόγω προγράμματα πριν την κατάργησή τους. Τέλος, το ακίνητο φερόμενης κυριότητας της αιτούσας κρίθηκε κατάλληλο, μεταξύ άλλων, και για την κτιριακή του υποδομή, το κριτήριο, όμως, αυτό εξέλιπε στη συνέχεια, εφόσον, όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη σκέψη, τα κτίρια που υπήρχαν στο επίδικο θεωρήθηκαν ακατάλληλα και κατεδαφίστηκαν. Με τα δεδομένα αυτά οι προσβαλλόμενες πράξεις αιτιολογούνται πλημμελώς.

Πρόεδρος: Χρ. Ράμμος

Εισηγητής: Μ. Τριπολιτσιώτη

Βασικές Σκέψεις

2. Επειδή, η Περιφέρεια Αττικής υπεισήλθε αυτοδικαίως στη θέση της καθής Ν.Α. Αθηνών - Πειραιώς, η οποία έχει καταργηθεί, δυνάμει του άρθρου 283 παρ.1 του ν.3852/2010 (Α΄ 87).

3. Επειδή, στο άρθρο 152 του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π. δ/τος της 19.7.1999 (Δ΄ 580) ορίζεται ότι “το σχέδιο πόλης που εγκρίνεται κατ` εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου πρέπει να εξασφαλίζει την ικανοποίηση των προβλεπομένων αναγκών του οικισμού και να συντάσσεται σύμφωνα με τους όρους που απαιτούνται από τους κανόνες της υγιεινής, της ασφάλειας, της οικονομίας και της αισθητικής” (παρ. 1). Με τις ίδιες

διατάξεις ορίζεται, περαιτέρω, ότι υπόχρεοι για την εκπόνηση των παραπάνω σχεδίων, στην έννοια των οποίων εμπίπτουν όχι μόνον τα εγκρινόμενα νέα σχέδια, αλλά και κάθε μεταγενέστερη τροποποίηση τους (παρ. 6), καθώς και για την εκτέλεση των προπαρασκευαστικών τεχνικών εργασιών που αφορούν τη μελέτη και την εφαρμογή τους είναι, κατ' αρχήν, οι οικείοι πρωτοβάθμιοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (παρ. 3). Στο άρθρο 154 του ίδιου Κώδικα προβλέπεται ότι το σχέδιο πόλεως, πριν από την έγκρισή του, αναρτάται μαζί με τον αντίστοιχο τοπογραφικό χάρτη στο κατάστημα του δημαρχείου για δεκαπέντε συνεχείς ημέρες, το γεγονός δε αυτό γνωστοποιείται στο κοινό με πρόσκληση που τοιχοκολλάται σε κεντρικά σημεία της πόλης. Με τις ίδιες διατάξεις παρέχεται στους ενδιαφερόμενους το δικαίωμα να λαμβάνουν γνώση των στοιχείων του φακέλου και να υποβάλουν τυχόν ενστάσεις κατά της επιχειρούμενης έγκρισης ή τροποποίησης, οι οποίες, μαζί με τους επεξηγηματικούς πίνακες και τα υπομνήματα που συνοδεύουν το σχέδιο, διαβιβάζονται στην αρμόδια για την έγκριση ή την τροποποίηση του σχεδίου αρχή (παρ. 1). Ειδικά για τις περιπτώσεις εντοπισμένων τροποποιήσεων, προβλέπεται ότι οι ενδιαφερόμενοι ιδιοκτήτες πρέπει να ενημερώνονται με πρόσκληση που τους επιδίδεται σύμφωνα με τις περί επιδόσεων διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, προκειμένου δε για πόλεις μεγαλύτερες των πέντε χιλιάδων κατοίκων, απαιτείται επιπλέον η προτεινόμενη τροποποίηση να δημοσιεύεται δύο συνεχόμενες φορές σε δύο τοπικές εφημερίδες (παρ. 6).

4. Επειδή, όπως έχει κριθεί, από τις παραπάνω διατάξεις, που ερμηνεύονται υπό το φως των επιταγών του άρθρου 24 παρ. 2 του Συντάγματος, συνάγεται ότι η τροποποίηση σχεδίου πόλεως πρέπει να αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση των αναγκών της πόλης από άποψη υγιεινής, ασφάλειας, οικονομίας και αισθητικής και στην αρτιότερη διαρρύθμισή της, στην οποία συμβάλλει προεχόντως η δημιουργία και επαύξηση κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων. Σύμφωνα με τις ίδιες διατάξεις, οι τροποποιήσεις ρυμοτομικών σχεδίων επιβάλλεται να αιτιολογούνται με βάση πολεοδομικά κριτήρια, η αιτιολογία, όμως, αυτή, η οποία πρέπει να είναι ειδικότερη σε εντοπισμένες τροποποιήσεις, μπορεί να προκύπτει και από τα στοιχεία του φακέλου (ΣτΕ 4875/2013, 2876/2012, 2670/2010, 2475 - 8/2010 κ.ά.), μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και οι αποφάσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, με τις οποίες κινήθηκε η διαδικασία της τροποποίησης.

5. Επειδή, το άρθρο 2 του ν. 3369/2005 (Α' 171), όπως ίσχυε κατά το χρόνο έκδοσης των προσβαλλόμενων πράξεων, προέβλεπε ότι υπηρεσίες δια βίου εκπαίδευσης σε άτομα που δεν έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση παρέχουν τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, σε αποφοίτους μέχρι και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων και σε αποφοίτους μέχρι και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης οι Σχολές Γονέων (παρ. 1). Περαιτέρω, σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 6 του ίδιου νόμου, η έγκριση υλοποίησης των προγραμμάτων δια βίου εκπαίδευσης και δια βίου κατάρτισης που χρηματοδοτεί η Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων, μεταξύ άλλων και για τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων, γίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Τα παραπάνω άρθρα 2 και 6 του ν. 3369/2005

καταργήθηκαν, ωστόσο, με το άρθρο 30 του ν. 3879/2010 (Α΄ 163/21.9.2010).

6. Επειδή, εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, με την 386/20.12.2007 απόφασή του το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Χαϊδαρίου γνωμοδότησε υπέρ της τροποποίησης του ρυμοτομικού σχεδίου στο Ο.Τ. 163 περιοχής Δάσους με το χαρακτηρισμό οικοπέδου φερόμενης ιδιοκτησίας της αιτούσας, το οποίο βρίσκεται στη συμβολή των οδών Σατωβριάνδου και Αθ. Διάκου, ως χώρου για την ανέγερση Κέντρου Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Σύμφωνα με την εισήγηση του Αντιδημάρχου Ν. Παναγιωτάτου, η Τεχνική Υπηρεσία, μετά από μελέτη, πρότεινε ως κατάλληλο χώρο το παραπάνω ακίνητο “λόγω του εμβαδού του (2.540 τ.μ.), της κεντροβαρικής του θέσης και της κτιριακής του υποδομής (εμβαδόν κτιρίου 254 τ.μ.)”. Η απόφαση αυτή επιδόθηκε στις 27.2.2008 στην αιτούσα, όπως προκύπτει από την 2866/27.2.2008 έκθεση επίδοσης του δικαστικού επιμελητή Ι. Κοπανά, σύμφωνα δε με την 33152/21.9.2009 βεβαίωση του Δημάρχου Χαϊδαρίου κατά της εν λόγω απόφασης δεν υποβλήθηκαν ενστάσεις. Η 386/20.12.2007 απόφαση επικαιροποιήθηκε με την 341/23.3.2009 πράξη του ίδιου οργάνου, στην οποία προβλέφθηκε συνολική πίστωση ύψους 1.436.000 ευρώ σε βάρος του ΚΑ 30.7111.0042 του προϋπολογισμού του Δήμου οικον. έτους 2009 για την απαλλοτρίωση του χώρου. Εξάλλου, με την 29/28.1.2010 απόφασή του το Δημοτικό Συμβούλιο Χαϊδαρίου ενέκρινε τη σύναψη δανείου, συνολικού ύψους 3.287.000 ευρώ, για την αγορά του επίδικου ακινήτου, σύμφωνα με την Φ3500/11047/20.1.2010 έκθεση εκτίμησης του ΣΟΕ, σε βάρος του πιο πάνω ΚΑ του δημοτικού προϋπολογισμού οικον. έτους 2010. Περαιτέρω, στην 33358/22.9.2009 τεχνική έκθεση του Διευθυντή της Τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου Χαϊδαρίου, με βάση την οποία εκδόθηκε η 7545/7.6.2010 εισήγηση του Τμηματάρχη Υ.Δ. της Διεύθυνσης Δυτικού Τομέα της Νομαρχίας Αθηνών προς το Σ.Χ.Ο.Π. Δυτικής Αθήνας, αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι “Η Τεχνική Υπηρεσία και η αρμόδια Δημοτική Πολεοδομική Επιτροπή, εξετάζοντας τη δυνατότητα απόκτησης οικοπέδου με τροποποίηση του ρυμοτομικού σχεδίου, για τη δημιουργία δημοτικού σχολικού χώρου για ενηλίκους, ... έθεσε ως ελάχιστο εμβαδόν τα δύο στρέμματα και ελάχιστο συντελεστή δόμησης ένα, τη δυνατότητα πρόσβασης σε αυτό των δημοτών και να ευρίσκεται σε κεντροβαρική θέση. Η ομόφωνη πρόταση της Πολεοδομικής Επιτροπής και του εισηγητή της Τεχνικής Υπηρεσίας ήταν ότι το οικόπεδο ιδιοκτησίας ΟΤΕ, στο Ο.Τ. 163 περιοχής Δάσους, εμβαδού 2456 τ.μ., στη γωνία των οδών Αθ. Διάκου και Σατωβριάνδου ήταν το πλέον κατάλληλο. Για τη λήψη της απόφασης έγινε αναφορά ότι το οικόπεδο με παρόμοια χρήση δεν υπάρχει στην επικράτεια του Δήμου και τα άλλα αδόμητα οικόπεδα που εξετάσθηκαν, στον εντός σχεδίου ιστό του Δήμου, δεν κάλυπταν τις τεχνικές προδιαγραφές. ...”. Στην ίδια τεχνική έκθεση αναφέρεται ακόμα ότι ο έλεγχος των κατασκευών που υπήρχαν στο επίδικο οικόπεδο ανατέθηκε στην Τεχνική Υπηρεσία, η οποία, μετά από αυτοψία, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι κατασκευές αυτές δεν πληρούσαν τις προδιαγραφές για την κατασκευή σχολείου, ήταν παλαιές και κατεδαφιστέες, πράγματι δε κατεδαφίστηκαν στη συνέχεια από την αιτούσα, κατόπιν άδειας της αρμόδιας Πολεοδομίας. Βάσει των ανωτέρω, με την 7545/7.6.2010 εισήγησή του ο Τμηματάρχης Υ.Δ. της Διεύθυνσης Δυτικού Τομέα της

Νομαρχίας Αθηνών εισηγήθηκε στο Σ.Χ.Ο.Π. Δυτικού Τομέα την έγκριση της επίδικης τροποποίησης, αφού θεώρησε ότι με την παραπάνω τεχνική έκθεση αιτιολογείται επαρκώς η προτεινόμενη πολεοδομική ρύθμιση και ότι κρίνεται αναγκαία η χωροθέτηση κοινωφελούς χώρου για την ανέγερση “Κέντρου Εκπαίδευσης Ενηλίκων” για κοινωνικούς και πολιτιστικούς λόγους. Υπέρ της επίδικης τροποποίησης τάχθηκε και το Σ.Χ.Ο.Π. της Νομαρχίας Αθηνών Δυτικού Τομέα με την 6/9.6.2010 γνωμοδότησή του, ακολούθησε δε η έκδοση της προσβαλλομένης 10118/8.7.2010 απόφασης του Νομάρχη Αθηνών, με την οποία τροποποιήθηκε το ρυμοτομικό σχέδιο Χαϊδαρίου, με το χαρακτηρισμό τμήματος του Ο.Τ. 163 ως κοινωφελούς χώρου για την ανέγερση κτιρίου “Κέντρου Εκπαίδευσης Ενηλίκων”. Προσφυγή της αιτούσας ενώπιον του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής απορρίφθηκε με την ομοίως προσβαλλόμενη 38788/22077/20.10.2010 απόφαση του οργάνου αυτού.

7. Επειδή, στην 386/20.12.2007 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Χαϊδαρίου, με την οποία κινήθηκε η διαδικασία της επίμαχης εντοπισμένης τροποποίησης, δεν παρατίθενται οποιαδήποτε στοιχεία από τα οποία να προκύπτει η αναγκαιότητα της ρύθμισης. Πράγματι, στην απόφαση αυτή δεν εξειδικεύεται, ούτε καν σε γενικές γραμμές, το αντικείμενο της κοινωφελούς δραστηριότητας στην οποία αποσκοπεί η τροποποίηση του σχεδίου, με βάση στοιχεία προγραμματισμού του δήμου και στα πλαίσια της ιεράρχησης των αναγκών και των οικονομικών του πόρων (βλ. την προαναφερόμενη 29/ 28.1.2010 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Χαϊδαρίου περί έγκρισης σύναψης δανείου, συνολικού ύψους 3.287.000 ευρώ, για την αγορά του επίδικου ακινήτου). Εξάλλου, και στην 7545/7.6.2010 εισήγηση του Τμηματάρχη Υ.Δ. της Διεύθυνσης Δυτικού Τομέα της Νομαρχίας Αθηνών προς το Σ.Χ.Ο.Π. Δυτικού Τομέα, την οποία υιοθέτησε το όργανο αυτό, αναφέρεται απλώς ότι κρίνεται αναγκαία η ανέγερση Κέντρου Εκπαίδευσης Ενηλίκων για κοινωνικούς και πολιτιστικούς λόγους, Περαιτέρω, ούτε στις παραπάνω πράξεις, ούτε στα λοιπά στοιχεία του φακέλου παρατίθενται οι λόγοι για τους οποίους δεν επαρκούν οι υπάρχουσες κτιριακές υποδομές του Δήμου για την υλοποίηση των προγραμμάτων δια βίου κατάρτισης και δια βίου εκπαίδευσης ενηλίκων που αφορούν τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων, με το περιεχόμενο που είχαν τα εν λόγω προγράμματα σύμφωνα με τις διατάξεις που μνημονεύονται στη σκέψη 4, πριν από την κατάργησή τους. Τέλος, το ακίνητο φερόμενης κυριότητας της αιτούσας κρίθηκε κατάλληλο, μεταξύ άλλων, και για την κτιριακή του υποδομή, το κριτήριο, όμως, αυτό εξέλιπε στη συνέχεια, εφόσον, όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη σκέψη, τα κτίρια που υπήρχαν στο επίδικο θεωρήθηκαν ακατάλληλα και κατεδαφίστηκαν. Με τα δεδομένα αυτά οι προσβαλλόμενες πράξεις αιτιολογούνται πλημμελώς, και για το λόγο αυτό, που βασίμως προβάλλεται, η αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή και να ακυρωθούν οι παραπάνω πράξεις, καθίσταται δε αλυσιτελής η εξέταση των άλλων λόγων ακυρώσεως.